دیداری سودانی و ستارمەر، دووڕوویی پیاوسالاری.. شێرین عەبدوڵڵا

هەرکەسێک لە دوور یان نزیکەوە ئاگاداری دۆخی ژنان بێت لە عیڕاق، ناتوانێت چاوپۆشی لەو پاشەکشە کۆنەپەرستانە گەورەیە لە ماف و ئازادییەکانی ژناندا بکات لە ناوجەرگەی هەژموون و کۆنترۆڵی هێزە میلیشیایی و تائیفی و عەشایرییەکان لەم چەند دەیەی ڕابردوودا، و بۆی دەردەکەوێت کە بڕگەی تایبەت بە ژنان لە بەیاننامەی هاوبەشی ئەم دواییەی نێوان سەرۆک وەزیرانی بەریتانیا و سەرۆک وەزیرانی عێراق، کە لە دوای سەردانەکەی ئەلسودانی بۆ بەریتانیا دوو هەفتە لەمەوبەر بڵاوکرایەوە، سەرلێشێوێنەر و چەواشەکار و بگرە سووکایەتیکردن بوو.

تەنها هەفتەیەک بەسەر وادەی ئەو بەیاننامەیەی سەرەوە تێپەڕیبوو، کە پەرلەمانی عێراق، بە دیاریکراوی لە (٢١)ی کانوونی دووهەمی (٢٠٢٥)، و لە چوارچێوەی ڕێککەوتنێکی سێ قۆڵی کۆنەپەرستانەی یاساکان لە نێوان بلۆکە پەرلەمانییەکاندا، یەکێک لە کۆنەپەرستانەترین و ئازارەندانەترین یاساکانی لە مێژووی وڵاتدا لە دژی ژنان پەسەند کرد، واتە: هەموارکردنەوەی بەدناوی یاسای باری کەسێتی (١٨٨)ی ساڵی (١٩٥٩). لەم مامەڵەیەدا، بلۆکە پەرلەمانییەکانی تائیفی شیعە و سوننە و کورد ژیانی ژنان و کچانی عێراقیان خستە مەترسییەوە لە پێناوی چەند دەستکەوتێکی سیاسی دیاریکراو، هەریەکەیان لە بەرژەوەندی بلۆکە پەرلەمانییەکەی خۆی. پێدەچێت ئەم ڕووداوە گەورەیە و ئەم بازە مێژووییە گەورەیە بە دواوە، کە چەند مانگێکە، مایەی نیگەرانیی گەورەی ملیۆنەها ژن و منداڵی عێراق و لایەنگرانی ئازادی ژنان و داکۆکیکارانی مافی مرۆق و سۆشیالیستەکان و هەموو پێشکەوتنخوازان بووە و هەڕەشەیەکە بۆ سەر ژیان و سەلامەتی هەموو ژن و کچ و منداڵێکی ئەم کۆمەڵگایە، لە بیر و ئاگای هەردوو سەرۆک وەزیران غائیب بوو!

یەکەم شتی سەرنج ڕاکێش لە خوێندنەوەی ئەو بڕگەیەی کە تایبەتە بە ژنان لە بەیاننامەکەدا تایبەتمەندبوونیەتی بە دەستەواژەی بێناوەڕۆک و پووچەڵ کە هیچ جۆرە بەڵێن و پابەندبوونێک سەبارەت بە مافەکانی ژنان و پێگەی ئەوان لە عێراقدا نیشان نادات، دەستەواژەکان لە چەند وشەیەکی بەتاڵ تەنا پڕەن وەک “بەڵێن”،

"پێشوازی"، "ڕێکەوتن لەسەر"، "درکیان کرد بە گرنگی"، کە هیچ گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینە لە ژیانی ناهەمواری ژنان لە عێراقدا بەدوادا نایەت، بەڵام ئەمە نەبووە هۆی نائومێدیم، چونکە هیچ پێشکەوتنێک چاوەڕوانکراو نییە لە ماف و یەکسانی ژنان لە عێراقدا لە سایەی ئەم سیستەمە تائیفی و ئایینی و ناسیۆنالیستییەی نوقمی پیاوسالارییە. هەروەها، بایەخدان بە ماف و خۆشگوزەرانی توێژە بێبەشەکانی کۆمەڵگاش بەشێک نییە لە ئەولەویاتی ئەجیندەی پارتی کرێکارانی ئێستا لە بەریتانیا بە سەرکردایەتی کیەر ستارمەر، ئیتر چۆن دەتوانێت گرنگی بە ژنانی عێراق بدات، بە تایبەتی کە پارتەکەی ئەو، بە سەرکردایەتی تۆنی بلێر و هێڵی ڕاستڕەوی ناو پارتی کرێکارانی ناسراو بە (نیو لەیبەر)، ڕۆڵێکی کاریگەری لە داگیرکردنی عێراقدا گێڕا و بووە هۆی وێرانکردنی هەموو ژێرخانی وڵات و چەسپاندنی تائیفەگەری و لەئاکامدا هەژموونی حزبە ئیسلامی و تائیفی و ناسیۆنالیستەکان و تەشەنەکردنی گرووپە تیرۆریستەکان و کۆمەڵکوژییە کارەساتبارەکانی عێراق.

بەڵام ئەوەی مایەی بێزارییە لە بەیاننامەکەدا، ئەو دووڕووییە پیاوسالارییە ئاشکرایەیەتی؛ لە بڕگەی تایبەت بە ژناندا، بەیاننامەکە ئاماژە بە بەڵێنی هەردوولا دەدات بە "قوڵکردنەوەی هاوکاری لەسەر کارنامەی ژنان و ئاشتی و ئاسایش"ی نەتەوە یەکگرتووەکان و پێشوازیی بەریتانیا لە " پلانەکانی عێراق بۆ دەستپێکردنی پلانی نیشتمانی سێهەم و تۆڕێکی ژنە ئاشتیخوازانی عێراقی لە مانگی ئازاری ۲۰۲۵دا"، وەک ئەوەی لە عێراقدا هەموو شتێک زۆر باش بێت! ئەو ڕاستییەیان تەواو پشتگوێ خستووە کە لە ئەنجامی پێداگری لایەنە ئیسلامییە سیاسییە شیعەکان لەسەر تێپەڕاندنی ئەم هەموارکردنەوەیەی یاسایە، نیوەی کۆمەڵگای عێراق کە ژنانە، هەموو هەستێکی ئاسایش و ئارامیان لەدەست داوە، چ لە ماڵ و چ لە شوێنی کاریان. ئەم هەموارکردنە پێشێلکردنی هەموو بەها مرۆییەکان و تەنانەت ستاندارد و نەرمە نێودەوڵەتییەکانە، و بالادەستی دەسەڵاتە ئایینییەکان بەسەر پرسەکانی هاوسەرگیری و جیابوونەوە دەستەبەردەکات و شەرعیەتدان دەدات بە دەستدرێژیکردنە سەر کچانی منداڵی تەمەن (۹) ساڵ و بە ڕادەیەکی زۆر کۆمەک دەکات بە هەژارکردنی ژنان و زەوتکردنی مافەکانیان لە میرات، سەرپەرشتیکردنی منداڵ و تەنانەت ئەو ماف و ئیمتیازاتە کەمانەی کە هەبێت، و دەبێتە هۆی قووڵبوونەوەی تائیفەگەری و دابەشبوون لە کۆمەڵگادا.

هەرچەندە بەیاننامەکە ئاماژە بەوە دەکات کە "هەردوو سەرۆک وەزیران هاوڕابوون لەسەر گرنگی پاڵپشتیکردنی ڕێکخراوەکانی مافی

ژنان و ئەوانەی کە بە ڕابەریی ژنانن، هەروەها دانیان بە پێویستی بەردەوامی پاڵپشتی و دادپەروەری و لێپرسینەوە بە هەموو ڕزگاربووانی توندوتیژی سێکسی کە لەلایەن داعشەوە ئەنجامدراوە"، لە هیچ ڕاپۆرتێکدا ئاماژە بە بوونی ژنێک لەنێو شاندەکاندا بەدی ناکرێت و لە هیچ کام لە هەواڵەکاندا هەواڵێک سەبارەت بە کۆبوونەوە لەگەڵ نوێنەرانی مافەکانی ژنان نییە و هیچ کام لە گرێبەستەکان پڕۆژەی پەیوەست بە تەندروستی و خۆشگوزەرانی ژنان، منداڵان، یان هەر گروپێکی پەراوێزخراو لە عێراقدا نەبووە.

پێدەچێت شاندی عێراقی ئەوەیان لەبیر چووبێت بە هاوتا بەریتانیەکانیان بڵێن کە ڕژێمی عێراق لە ساڵی ٢٠٠٣ وە بە بەردەوامی شەڕ لە دژی ڕێکخراوەکانی ژنان دەکات و بە شێوەیەکی سیستماتیک سەرکوتی چالاکوانی ژنان و ڕزگاریخوازان لە عێراق دەکات!

لە درێژەی بەیاننامەکەدا هاتووە، "هەوڵە بەردەوامەکان بۆ کۆتاییهێنان بە توندوتیژی دژی ژنان و کچان…"، لە کاتێکدا جێبەجێکردنی هەموارکردنی یاسای باری کەسێتی هیچی تر نییە جگە لە گەورەترین هەڵمەتی توندوتیژی دژی ژنان و منداڵانی عێراق، کە لەلایەن دەوڵەت و پەرلەمانەکەی و بە پشتگیری لەلایەن سیستەمی خێڵەکی و تائیفی پیاوسالاری کۆنەپەرست کە بەریتانیا بۆ دەیان ساڵە بەشداری کردووە و بەردەوامە لە چەسپاندنی بناغەکانی.

دوا ڕستە، "کۆک بوون لەسەر گرنگی تەواوکردنی خوێندنێکی باشی کچان و بەهێزکردنی ژنان لە ڕووی ئابوورییەوە، کە سوودی بۆ هەموو کۆمەڵگا دەبێت"، تەنها گاڵتەکردن و گاڵتەجاڕییەک بوو، وەک چۆن هەموارکردنەوەی یاسای (١٨٨)، کە ئیلهامەکەی لە قوتابخانەی بیرکردنەوەی جەعفەری وەرگرتووە، هانی هاوسەرگیری کچان دەدات لە تەمەنی (٩) ساڵییەوە و بەزۆر زیندانیکردنیان لە ماڵەکاندا و سەرقاڵبوونیان بە پەروەردەکردنی منداڵ و بەرپرسیارێتی بەڕێوەبردنی ماڵ، لەکاتێکدا هێشتا منداڵن، ئیتر باسی چ پەروەردە و بەهێزکردنی ئابوورییەک دەکەن؟

"مامەڵەی مێژوویی"، بە سوودی کێ؟

سەردانەکەی ئەلسودانی کە بە "مێژوویی" و "ناوازە" و "جیاواز" وەسف کراوە بە ئامانجی پتەوکردنی پەیوەندییەکان لە بوارەکانی ئابوری و ئاسایش و کۆچی نایاسایی، باس لەوە کراوە کە شاندێکی نزیکەی (٧٠) بازرگانی عێراقی و چەندین سیمینار و کۆبوونەوەی تیا بووە لەگەڵ (٢٤) کۆمپانیای بەریتانی بۆ لێکۆڵینەوە لە پڕۆژەکانی وەبەرهێنانی کەرتی تایبەت کە لە ئەنجامدا پاکێجێکی بازرگانی (١٢.٣) ملیار پاوەندی لێکەوتەوە، کە بە زنجیرەیەک ڕێککەوتنی هەناردەکردن پشتگیری دەکرێت، بە پشتگیریکردن لە پەرەسەندنی

پ یو ندیی بازرگانیی کانی ن وان ب ریتانیا و ع راق.
ب ام ئ م (١٢.٣) ملیار ب پل ی ی ک م ئامانجی ک ک کردنی قازانج ب ک مپانیا س رمای دار ب ریتانیی کان و ش ریک گ ند کانیان ل ناو ندی د س ات و س رمای دار کانی د وروب ریان ل ع راق، و ئ م گ ش ئابووریی س رمای دارییی ب ز رroور ت ل گ ه ژاری و ب ب شی زیاتر و قوو بوون و ی ووب ری نای کسانی ب ج ماو ری ز حم تک ش ل ع راق و ب ژنان ب تایب تی د ت.
ئ م کک وتنان د ستک وتی ئابووری و ه رو ها ستراتیژی و سیاسی گرنگیان ه ی ب ه ردوو حکوم ت.
ب ریتانیا ک ل سا انی ابردوودا ب ه ی بر گزیت و پ تای ک ڤید و ش ی ئ کرانیا چ ندین گورزی گ ور ی ئابووری ب رک وتوو ، ه و د دات ک ش کانی و ا ت ک ی ل ب کاری، ه ژاری، ک میی خانووب ر و ن بوونی خزم تگوزاریی گشتیی کان بخات ئ ست ی پ نا ب ران، ک چب رانی نایاسایی، ه ژاران و خان نشینان ب ج ب ج کردنی سیاس ت کانی ئاوار بوون و دیپ رتکردن و ی پ نا ب ران و ب ینی ز مانی ک م ای تی و یار تیی کانی خان نشینی و فر شتنی خزم تگوزاریی گشتیی کان ب ک رتی تایب ت. ی ک ک ل ب گ گرنگ کانی کک وتن ک بریتی بوو ل ب یار ک ن پ رست و س رکوتگ ران دژ ب پ نا ب ران و تاوتو کردنی پلانی ع م لی ب ج ب ج کردنی ئ م سیاس ت نامر ڤان ی دیپ رتکردن و ی ئ و پ نا ب ران ی ک د سی ی پ نا ب ریان ل ب ریتانیا قبوو ن کراو و ت واوکردنی ئ و کک وتن بوو ک ل تشرینی دوو می سا ی ابردوو ل ن وان ه ردوولا ئ نجامدرا، ک و زیری ناوخ ی ب ریتانیا ئیڤ ت کوپ ر شانازی پ و د کات ک کوالیتیی کی ه ی ، ب تایب ت ک ع راقیی کان ب ش کی ب رچاو ل م ک چب ران پ کد ه نن.
س ب ار ت ب ع راقیش ئ م کک وتن ل پاشخانی ت قین و ی ووداو کانی ناوچ ک و گ ینی ژ می سوریا و گ انکاری ل هاوس نگی ه زی ناوچ ک و پ ویستی ع راق ب د زین و ی هاوپ یمان ل و اتانی ژئاوا ب خ پاراستن ل ه ش کانی ئیسرائیل و ئ مریکا دژی ئ ران و هاوپ یمان ناوچ یی کانی، ه رو ها ل پ شبینیی ئیدار ی تر مپ و سیاس ت کانی ب رامب ر ع راق و ناوچ ک .
ئ و ی ل س ر ئ رزی واقیعدا د گوز ر ت ل ع راقدا، ت واو پ چ وان ی ئ و و ن گ شاو ی ک ل ب یاننام ک ی س ر و دا نگدان و ی ه ی و ئ و ه ش ان ی ووب ووی ژنان د بن و ل پاشخانی د رکردنی یاسای ج عف ری حکوم تی (چوارچ و ی ه ماه نگی- إطار التنسیقی)، ب س رکای تی ئ لسودانی، د رئ نجامی سیاس تی و اتانی ژئاوان، ب تایب تی ب ریتانیا و ئ مریکا، و ستراتیژیان

بەرامبەر عێراق، بەتایبەتی لە ساڵی (٢٠٠٣)ەوە.

٢٠٢٥-١-٣١